

**Independent Auditor
Services**

**“LAB TEST”
Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti**

**31 dekabr 2023 - cü il
tarixində bitən il üzrə**

MALİYYƏ HESABATLARI

VƏ

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

**MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI
RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI**

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

MALİYYƏ HESABATLARI

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT	1
MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ SAİR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT.....	2
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT	3
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT	4
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR	5-17

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI

Aşağıdakı bəyanat, müstəqil auditorun hesabatının 1-ci səhifəsində göstərilmiş auditorun rəyində olan vəzifələr haqqında müddəələrlə birgə oxunmalıdır və "LAB TEST" QSC (bundan sonra "Cəmiyyət") maliyyə hesabatları ilə əlaqədar rəhbərlik və müstəqil auditorlar arasında müvafiq vəzifə bölgüsünü eks etdirmək məqsədi daşıyır.

Rəhbərlik Cəmiyyətin 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə fəaliyyətinin nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq qaydada eks etdirən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərlik:

- Müvafiq mühəsibat prinsiplərinin seçilməsi və uyğun olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsədə uyğun qərarların və mülahizələrin qəbul edilməsi;
- Hər hansı əhəmiyyətli kənarlaşmaların açıqlanması və maliyyə hesabatlarında izah edilməsi şərti ilə MHBS-nin tələblərinə riayət olunması və;
- Əgər yaxın gelecekdə, Cəmiyyətin normal şərtlər altında fəaliyyətini davam etdirəcəyi güman edilirsə, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fəaliyyətin davamlılığı prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik həmçinin:

- Cəmiyyətin daxilində səmərəli və yüksək səviyyəli daxili nəzarət sisteminin təşkili, tətbiqi və qorunması;
- Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS -na uyğun olaraq hazırlanması və maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün eks etdirən mühəsibat uçotu sisteminin təşkil olunması;
- Mühəsibat uçotunun Azərbaycan Respublikasında qəbul edilmiş qanunvericilik və mühəsibat uçotu standartlarına müvafiq qaydada aparılması;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin qorunmasının təmin edilməsi və;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması üçün məsuliyyət daşıyır.

31 dekabr 2023-cü il tarixində tamamlanan il üzrə maliyyə hesabatları Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən 29 may 2024-cü il tarixində təsdiq edilmişdir.

Rəhbərlik tərəfindən:

Direktor

Baş Mühəsib

"IAS" LLC
Sabit Rahman 11, flat 77,
Narimanov district, Baku, Azerbaijan
Tel: +994 (55) 912 38 18
a.ahmadov@ias.az

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

"LAB TEST" QSC-nin təsisçisinə,

Rəy

Biz "LAB TEST" QSC-nin (bundan sonra "Cəmiyyət") 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatı, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfət və ya zərər və digər məcmu gelirlər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə, əsas mühasibat prinsiplərinin və digər izahedici məlumatların xülasəsindən ibarət olan Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Bizim rəyimizə əsasən, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışiq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatımızın "Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti" bölməsində təsvir edilir. Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının Peşəkar Mühasiblər üçün müəyyən etdiyi "Etika məcəlləsinin" (MBESS məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq biz Cəmiyyədən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi MBESS məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübətləri rəyimizi əsaslandırmak üçün yetərli və münasibdir.

Fəaliyyətin fasıləsizliyinə dair əhəmiyyətli qeyri-müəyyənlik

Biz diqqəti cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına dair izahedici qeydlərində olan koronavirus infeksiyasının yayılması şəraitində və bunun iqtisadi nəticələri ilə bağlı şirkətin fəaliyyətinin davam etdirilməsinə dair qeyri-müəyyənlik faktorlarına yönəltmək istərdik. Izahedici qeydlərdə hazırlı şəraitdə cəmiyyətin öz fəaliyyətinin fasıləsizliyini təmin etmək sahəsində əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olması göstərilmişdir. Bu şəraitlə əlaqədar biz öz mülahizələrimizə dəyişikliklər etməmişik.

Rəhbərliyin və maliyyə hesabatlarının idarə edilməsi üzrə məsul tərafşların öhdəlikləri

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-a uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, saxtakarlıq və ya xətalar nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına zəmin yaradan zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativin olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasıləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasıləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasıləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhv'lərə yol verilmədiyinə dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə eks etdirən auditor hesabatının hazırlanmasından ibarətdir. Kifayət qədər əminlik dedikdə yüksək əminlik səviyyəsi nəzərdə tutulur. Lakin belə əminlik səviyyəsi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun auditin aparılması zamanı bütün əhəmiyyətli təhriflərin aşkar olunacağına zəmanət vermir. Firildaqcılıq və ya səhv nəticəsində yaranan biləcək təhriflər o halda əhəmiyyətli hesab edilir ki, onlar ayrı-ayrılıqla və ya bütövlükdə maliyyə hesabatları əsasında istifadəçilərin qəbul etdikləri iqtisadi qərarlara təsir göstərə bilsin.

Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılmış audit çərçivəsində biz auditin aparıldığı bütün müddət ərzində peşəkar mülahizələr irəli sürür və peşəkar skeptisizmi saxlayırıq. Bundan əlavə biz:

- Saxtakarlıq yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, bu risklərə qarşı audit prosedurları işleyib hazırlanır və tətbiq edir; rəyimizin bildirilməsi üçün yeterli və müvafiq əsası təmin edən audit sübutu əldə edirik. Firildaqcılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhv nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir. Belə ki, firildaqcılıq gizli sövdələşmə, saxtakarlıq, məlumatların bilərkədən göstərilməməsi, təhrif edilmiş şəkildə təqdim edilməsi və ya daxili nəzarət sistemində sui-istifadə hallarını nəzərdə tutur.
- Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun audit prosedurlarının işləniş hazırlaması məqsədilə audit üçün əhəmiyyətli olan daxil nəzarət sistemi üzrə məlumat əldə edirik.
- Tətbiq edilən uçot siyasetlərinin uygunluğunu, uçot təxminlərinin və rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış müvafiq açıqlamaların əsaslı olduğunu qiymətləndiririk.
- Fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı rəhbərliyin mülahizələrinin uyğunluğu və əldə edilmiş audit sübutlarına əsasən Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyəti ilə bağlı əhəmiyyətli dərəcədə şübhə yarada biləcək hadisə və şərait üzrə qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair fikir bildiririk. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu barədə nəticəyə geldikdə, biz auditor rəyimizdə diqqəti maliyyə hesabatlarındakı müvafiq açıqlamalara cəlb etməli, belə açıqlamalar yetərli olmadıqda, rəyimizi dəyişdirməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatının tarixinədək əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətini dayandırmışına səbəb ola bilər.
- Maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, o cümlədən açıqlamaları və maliyyə hesabatlarında mövcud əməliyyatlar və hadisələrin düzgün təqdim edilməsini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələrlə yanaşı, planlaşdırılan audit prosedurlarının həcmi və vaxtı, əhəmiyyətli audit nəticələrinə görə audit prosesində müəyyən etdiyimiz daxili nəzarət sistemindəki əhəmiyyətli çatışmazlıqlar barədə məlumat təqdim edirik.

Aqşinov Aqşin Qasımov
Direktor auditor
29 may 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

"LAB TEST" QSC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

Azərbaycan manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
AKTİVLƏR				
Uzunmüddətli aktivlər				
Binalar, qurğular və avadanlıqlar	7	50,330	60,433	-
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		50,330	60,433	-
Qısamüddətli aktivlər				
Mal-material ehtiyatları	8	26,578	6,650	-
Ticarət və digər debitor borcları	9	993,264	682,262	18,756
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	10	39,305	155,828	204,145
Digər qısamüddətli aktivlər	11	304,646	-	4,257
Cəmi qısamüddətli aktivlər		1,363,793	844,740	227,158
CƏMI AKTİVLƏR		1,414,123	905,173	227,158
KAPİTAL				
Nizamnamə kapitalı		2,000	2,000	2,000
Bölgüsürlülməmiş mənfəət		580,625	187,471	32,312
CƏMI KAPİTAL		582,625	189,471	34,312
ÖHDƏLİKLƏR				
Uzunmüddətli öhdəliklər				
Borc vəsaitləri		-	-	-
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		-	-	-
Qısamüddətli aktivlər				
Ticarət və digər kreditor borclar	12	503,723	189,258	192,846
Digər qısamüddətli öhdəliklər	13	327,775	526,444	-
Cəmi qısamüddətli öhdəliklər		831,498	715,702	192,846
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR		831,498	715,702	192,846
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		1,414,123	905,173	227,158

29 may 2024-cü il tarixində imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Direktor

Baş Mühasib

"LAB TEST" QSC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ SAİR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINDA HESABAT

	Qeyd	31 dekabr 2023-cü il tarixinə bitən il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixinə bitən il üzrə
<i>Azərbaycan manatı ilə</i>			
Əsas əməliyyat gəlirləri	14	3,878,218	1,497,623
Satışın maya dəyəri	15	(2,973,279)	(1,129,644)
Ümumi mənfəət		904,939	367,979
Digər əməliyyat gəlirləri		-	-
Digər əməliyyat xərcləri		-	-
İnzibati və əməliyyat xərcləri	16	(414,771)	(183,172)
Əməliyyat gəliri		490,168	184,807
Xarici valyuta əməliyyatlarından xalis gəlir/zərər		-	-
Maliyyə xərcləri		-	-
Vergidən əvvəlki mənfəət		490,168	184,807
Mənfəət vergisi xərcləri		(97,014)	(29,648)
İl üzrə xalis mənfəət		393,154	155,159

29 may 2024-cü il tarixində imzalılmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Direktor

Baş Mühasib

"LAB TEST" QSC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDAHESABAT

Azərbaycan manatı ilə	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
31.12.2021	2,000	32,312	34,312
2022-ci il üzrə cəmi məcmu gəlir	-	155,159	155,159
Dividend ödənişi	-	-	-
31.12.2022	2,000	187,471	189,471
2023-cü il üzrə cəmi məcmu gəlir	-	393,154	393,154
Dividend ödənişi	-	-	-
31.12.2023	2,000	580,625	582,625

29 may 2024-cü il tarixində imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Direktor

Baş Müşəbit

"LAB TEST" QSC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT

Azərbaycan manatı ilə	Qeyd	2023	2022
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Vergidən əvvəlki (zərər)/mənfəət		490,168	184,807
<i>Düzəlişlər:</i>			
Hesablanmış faizlər		-	-
Torpaq, tikili və avadanlıqlar üzrə köhnəlmə xərcləri	7	16,777	36,259
Torpaq, tikili və avadanlıqların xaricolması	7	-	-
Qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya xərcləri		-	-
Əməliyyat aktiv və passivlərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını		506,945	221,066
Əməliyyat aktiv və passivlərində dəyişikliklər			
Mal-material ehtiyatlarında xalis (artım)/azalma	8	(19,928)	(6,650)
Debitor borclarda xalis (artım)/azalma	9	(311,002)	(663,506)
Diger aktivlər (artım)/azalma	11	(304,646)	4,257
Kreditor borclar (azalma)/artım	12	314,465	(3,588)
Diger öhdəliklər (azalma)/artım	13	(198,669)	526,444
Dövriyyə kapitalında dəyişikliklər		(12,835)	78,023
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(97,014)	(29,648)
Ödənilmiş faizlər		-	-
Əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmış xalis pul vəsaitləri		(109,849)	48,375
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Bina, qurğu və avadanlıqların alınması	7	(6,674)	(96,692)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		-	-
İnvestisiya fəaliyyətlərinə yönəlmış xalis pul vəsaitləri		(6,674)	(96,692)
Maliyyəlaşdırma fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Borc götürülmüş vəsaitlərdə dəyişiklik		-	-
Maliyyəlaşdırma fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		-	-
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis (azalma)/artım		(116,523)	(48,317)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		155,828	204,145
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		39,305	155,828

29 may 2024-cü il tarixində imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Direktor

Baş Mühasib

"LAB TEST" QSC

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

1. Cəmiyyət və Onun Əsas Fəaliyyəti

Hazırkı maliyyə hesabatları 31 dekabr 2023-cü il tarixində bitən illər üzrə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq "LAB TEST" QSC üçün tərtib edilmişdir.

Cəmiyyət 08 oktyabr 2020-ci il tarxında Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmişdir və bu ölkədə fəaliyyət göstərir. Cəmiyyətin təsisçiləri Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı – Seyidov Tural Şahin oğludur. Cəmiyyətin elan edilmiş və ödənilmiş kapitalı 2,000.00 (iki manat,00 qəpik) AZN olmuşdur. Cəmiyyətin VÖEN-i: 1505228111. Cəmiyyətin hüquqi ünvanı: AZ1110, Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, İbrahimpaşa Dadaşov, ev 52, mənzil 115.

"LAB TEST" QSC-nin nizamnamə kapitalı paylarının 100%-i – Seyidov Tural Şahin oğluna məxsusdur.

2. Hesabatların Tərtib Edilməsinin Əsas Prinsipləri

Uyğunluq prinsipi

Hazırkı maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun şəkildə hazırlanmışdır.

Təqdimatın əsasları

Maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun şəkildə tarixi dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə olunmuş əsas mühəsibat qaydaları aşağıdakılardır. Əgər digər hallar nəzərdə tutulmayıbsa (bax: qeyd 6 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şəhərlərin Tətbiqi), bu qaydalar davamlı olaraq maliyyə hesabatlarının bütün hissələrinə aid edilmişdir.

Funksional və hesabat valyutası

Cəmiyyətinin funksional valyutası və bu maliyyə hesabatlarının tərtib olunduğu valyuta Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Fəaliyyətinin fasılısızlıyi prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin fəaliyyətinin fasılısızlıyi prinsipi əsasında və yaxın gələcəkdə fəaliyyətini davam etdirəcəyi müləhizəsinə əsasən hazırlanmışdır.

Təqdimatın digər əsasları

Bu maliyyə hesabatları əksi göstərilmədiyi hallarda Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilmişdir. Bu maliyyə hesabatları tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır.

Cəmiyyət mühəsibat sistemini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun şəkildə təşkil edir. Bu maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən yerli mühəsibat prinsiplərinə uyğun tərtib edilmiş mühəsibat sistemindən istifadə edilmiş və MHBS-ə uyğunlaşdırılmış məqsədilə hesabatlara düzəlişlər edilmişdir. Bu düzəlişlərə əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirmək üçün müəyyən təsnifləşdirilmələr, həmçinin müəyyən aktiv və öhdəliklərin, eləcə də gəlir və xərclərin maliyyə hesabatlarındakı maddələrə uyğunlaşdırılması məqsədilə edilən yenidən təsnifləşdirilmələr aiddir.

3. Əməliyyat Mühiti

Cəmiyyət fəaliyyətini əsasən Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir və nəticədə, Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarlarının inkişaf etməkdə olan bazar xüsusiyyətlərinə məruz qalır.

Ölkə iqtisadiyyatına investisiyaların cəlb olunması məqsədilə hökumət tərəfindən "açıq qapı" siyaseti həyata keçirilir. Hazırda Azərbaycan Hökuməti ölkədə iqtisadi islahatların davam etdirilməsi, biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi ilə bağlı tədbirlər həyata keçirir.

2023-cü il ərzində qlobal reyting agentlikləri Azərbaycan üzrə əvvəlki müsbət xarici və yerli valyutada suveren kredit reytinglərini bir daha təsdiqləyiblər.

Azərbaycan iqtisadiyyatı 2023-cü ildə 1.1 faiz artaraq, ümumi daxili məhsul 123 milyard manata çatıb. Azərbaycan Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, neft-qaz sektorunda əlavə dəyər 1.7 faiz azalıb, qeyri-neft-qaz sektorunda isə 3.7 faiz artıb. Məhsula və idxala xalis vergilər ÜDM-in 9,2%-ni təşkil edib. Adambaşına düşən ÜDM 12,114.5 manat təşkil edib.

Maliyyə hesabatları Rəhbərliyin Azərbaycan biznes mühitinin Cəmiyyətin əməliyyatlarına və maliyyə vəziyyətinə təsirini qiymətləndirməsini əks etdirir. Rəhbərlik makro-iqtisadi amillərin gözlənilən dəyişikliklərinin Cəmiyyətin əməliyyatları üzərində təsirini dəqiq qiymətləndirmək və yarana biləcək nəticələrlə bağlı hər hansı bir ölçü götürmək iqtidarında deyil və mövcud şəraitdə Cəmiyyətin fəaliyyətinin davamlılığını və inkişafını təmin etmək üçün bütün lazımı tədbirlərin görüldüyünü hesab edir.

4. Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi

Cari və uzunmüddətli təsnifatlar müqayisədə

Cəmiyyət cari/uzunmüddətli təsnifat meyarları əsasında maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aktivləri və öhdəlikləri təqdim edir. Cəmiyyət aşağıdakı hallarda aktivləri cari aktiv kimi təsnifləşdirir:

- Cəmiyyətin adı əməliyyat dövründə satılmaq və ya istifadə üçün saxlamıldıqda və ya realizasiya olunması ehtimal olunduqda;
- əsasən alqı-satçı məqsədləri üçün saxlandıqda;
- hesabat tarixindən sonra on iki ay müddətində realizasiya ediləcəyi ehtimal olunduqda; və ya
- hesabat tarixindən sonra ən azından on iki ay müddətində mübadiləsinə və ya istifadəsinə məhdudiyyət qoyulmayan pul vəsaiti və ya onun ekvivalenti formasında olduqda.

Bütün digər hallarda aktivlər uzunmüddətli aktiv kimi təsnifləşdirir.

Cəmiyyət aşağıdakı hallarda öhdəlikləri cari öhdəlik kimi təsnifləşdirir:

- Cəmiyyətin adı əməliyyat dövründə onların ödənilməsi nəzərdə tutulduqda;
- əsasən alqı-satçı məqsədləri üçün saxlandıqda;
- hesabat tarixindən etibarən on iki ay ərzində ödənilməli olduqda; və ya
- Cəmiyyət öhdəliyin yerinə yetirilməsini hesabat tarixindən ən azı on iki ay uzatmaq kimi şərtsiz hüquqa malik olmadıqda.

Cəmiyyət bütün digər öhdəlikləri uzunmüddətli öhdəliklər kimi təsnifləşdirir.

Əsas qiymətləndirmə üsulları

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri dedikdə sərəncamda olan pul vəsaitləri, banklarda saxlanan tələblə depozitlər, və müddəti üç ay və ya daha az olan qısamüddətli yüksək likvidlikli maliyyə alətləri nəzərdə tutulur. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri faktiki faiz dərəcəsindən istifadə etməklə amortizasiya edilmiş qiymət ilə uçota alınır. Məhdudlaşdırılmış qalıqlar pul vəsaitləri hərəkəti hesabatının məqsədləri üçün pul və pul ekvivalentləri tərkibində çıxarılır. Balans tarixindən sonra azı on iki ay üçün mübadiləsinə və ya öhdəlikləri ödəməsinə məhdudiyyət qoyulan vəsaitlər digər qeyri-cari aktivlərə aid edilir.

ƏDV depozit hesabı

Əlavə Dəyər Vergisi ("ƏDV") depozit hesabı sistemi Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi tərəfindən ƏDV ilə bağlı neqativ halların qarşısını almaq məqsədilə 2008-ci ildə tətbiq olunan sistemdir. 01 yanvar 2008-ci il tarixdən Vergilər Məcəlləsinə edilmiş düzəlişlərə əsasən, ƏDV ödənişinin məbləği təqdim olunmuş ƏDV hesab-fakturalarına uyğun olaraq vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabında aparılan əməliyyatlar çərçivəsində bu hesaba ödənilmiş olduğu vergi məbləğidir.

Bu modulun köməkliyi ilə, vergi ödəyicisinin ƏDV hesab fakturasında qeyd olunmuş ƏDV məbləğini digər vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabına ödəyir. Eyni zamanda Dövlət büdcəsi qarşısında bütün növ vergi öhdəlikləri və gömrük komitəsinə ödənilməli olan idxlə əməliyyatları ilə bağlı ƏDV məbləğləri vergi ödəyicisi tərəfindən ƏDV depozit hesabı vasitəsilə ödənilə bilər. Ödənilmiş məbləğlər barədə məlumat Dövlət Vergi Xidməti tərəfindən Baş Dövlət Xəzinədarlığına və daha sonra Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankına ("ARMB") ötürülür. Mərkəzi Bank Baş Dövlət Xəzinədarlığı ("BDX") tərəfindən təqdim olunmuş məlumat əsasında məbləğlərin müvafiq yerli xəzinədarlıq orqanlarına köçürülməsini təmin edir.

Dövlət Vergi Xidməti təqdim olunmuş məlumatda qeyd edilən məbləğlərin vergi ödəyicisinin şəxsi faylına daxil edilməsini təmin edir. Cari sistem Dövlət Vergi Xidmətinin Avtomatlaşdırılmış Vergi Məlumatı Sisteminə qoşulmuşdur. Eyni zamanda BDX-də və ARMB-də elektron məlumat mübadiləsi təşkil olunmuşdur.

ƏDV depozit hesabının tətbiqi ödənişlərə və qaytarılan ƏDV məbləğlərinə vaxtlı-vaxtında nəzarət etmək imkanı verir. Vergi borcları olan vergi ödəyiciləri bu məbləğləri yalnız Dövlət Büdcəsinə köçürə bilər.

Vergi öðayıcıları banklara getmədən dövlət büdcəsinə, digar vergi öðayıcılarının alt-hesablarına və gömrük komitəsinə depozit hesabı vasitəsilə ödəniş edə bilərlər. Dövlət Vergi Xidməti xüsusi program təminatından istifadə etməklə depozit hesabıyla aparılan bütün əməliyyatlara avtomatik şəkildə nəzarət edir.

ƏDV depozit hesabındaki vəsaitlərdən istifadə məhdudlaşdırılmışdır və yalnız ƏDV və digər müvafiq vergilərlə bağlı əməliyyatlar üçün istifadə edilə bilər.

Ədalətli dəyər- qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan əməliyyatlarda aktivin satılması zamanı alınan və ya öhdəliyin köçürülməsi zamanı ödənilən qiymətdir. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Cəmiyyət mümkün dərcədə baza da müşahidə edilə bilən informasiyalardan istifadə edir. Əgər aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri müəyyən oluna bilmirsə, Cəmiyyət müşahidə edilə bilən məlumatların istifadəsini maksimumlaşdırır və müşahidə edilə bilməyən məlumatların istifadəsini minimumlaşdırır (oxşar əməliyyatlar üçün qiymətləri, diskontlaşdırılmış pul vəsaitləri hərəkətinin təhlilini və ya emitentin xüsusi hallarda opsiyon qiymət qoyma modelini əks etdirən müqayisəli bazar yanaşmasının istifadəsi) qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə edir. İstifadə olunan məlumatlar bazar iştirakçılarının nəzərə aldığı aktiv/öhdəliyin xarakteristikalarına uyğundur.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə üçün məlumatların müşahidə edilə bilən dərcəsinə və bütünlükə ədalətli dəyərin müəyyən olunmasında məlumatların əhəmiyyətinə əsaslanaraq müxtəlif iyerarxik kateqoriyalara bölünür:

- 1-ci səviyyə - ədalətli dəyər eyni aktivlər/öhdəliklərin aktiv bazardakı mövcud qiymətindən (dəyişdirilməmiş) əldə edilir.
- 2-ci səviyyə - ədalətli dəyər 1-ci səviyyədə göstərilən mövcud qiymətlərdən fərqli olaraq aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (məs., qiymətlər) və ya dolayı yolla (qiymətlərdən əldə olunan) müşahidə edilə bilən məlumatlardan əldə olunur.
- 3-cü səviyyə - ədalətli dəyər müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan (müşahidə edilə bilinməyən məlumatlar) aktiv və öhdəliklər üçün məlumatları özündə əks etdirən qiymətləndirmə mexanizmlərindən əldə olunur.

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasındaki köçürmələr Cəmiyyət tərəfindən dəyişikliyin baş verdiyi hesabat dövrünün sonunda tanınır.

Maliyyə alətləri

İlkin tanıma və ölçmə. Cəmiyyət maliyyə vəziyyətinin hesabatında maliyyə öhdəliyi və ya maliyyə aktivlərini yalnız və yalnız maliyyə alətinin müqavilə təminatı hissəsi olduğu halda tanır. İlkin tanımda Cəmiyyət bütün maliyyə aktiv və öhdəliklərini ədalətli dəyərdə tanır. İlkin tanıma zamanı maliyyə aktiv/öhdəliklərinin ədalətli dəyəri normal əməliyyat dəyəri ilə təmsil olunur. Ədalətli dəyərdə mənfəət və ya zərər hesabatında əks olunmuş təsnifləşdirilənlərdən başqa maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri üçün olan əməliyyat dəyəri maliyyə alətlərinin alınmasına və ya buraxılmasına birbaşa aid edilən əməliyyat xərcləridir. Mənfəət və ya zərər vasitəsiylə ədalətli dəyərdə təsnifləşdirilən maliyyə öhdəliklərinin yaranması və ya maliyyə aktivlərinin əldə olunması ilə baş vermiş əməliyyat xərcləri dərhal xərc olaraq silinir.

Cəmiyyət, hesablaşma tarixindən istifadə edərək maliyyə aktivlərini tanır, bu səbəbdən aktiv Cəmiyyət tərəfindən qəbul edildiyi gün tanınır, və Cəmiyyət tərəfindən təslim olunduğu gün çıxarılır.

Maliyyə aktivlərinin sonrakı ölçüləməsi. İlkin tanımda maliyyə aktivlərinin sonrakı ölçüləməsi onların təsnifləşdirilməsindən asılıdır. Cəmiyyət maliyyə aktivlərini aşağıdakı dörd kateqoriyadan birində təsnifləşdirir:

Mənfəət və ya zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan (MZHƏDT) maliyyə aktivləri. Aktivlər əsasən yaxın zamanlarda yenidən alış və ya yenidən satın alma məqsədiylə saxlanıldığı halda (alış-satış aktivləri), yaxud onlar törəmədirlərsə (müəyyən olunmuş və effektli şəkildə bir maliyyə riskindən qoruma məqsədli olan törəmə istisna olmaqla), yaxud da ilkin tanımda bu kateqoriyada təyin olunmuş şərtləri yerinə yetirərlərsə bu kateqoriyada təsnifləşdirilir.

Mənfəət və ya zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan (MZHƏDT) maliyyə aktivlərinin yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan gəlirlər və itkilər hər hansı gəlir payı və ya qazanılmış faizə aid edilir və mənfəət və zərərdə tanınır.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə bitən il üzrə, Cəmiyyət, mənfaət və ya zərərə əks olunan ədalətli dəyərdə planlanmış və ya alış və ya satış məqsədli saxlanılmış hər hansı maliyyə aktivlərini təsnifləşdirməmişdir.

Kreditlər və debtor borcları. Kreditlər və debtor borcları fəal bazarda qeyd olunmayan sabit və ya müəyyən olunmuş ödənişləri olan qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. Cəmiyyətin dərhal və ya yaxın zamanda satmaq niyyətində olduğu aktivləri bu kateqoriyada təsnifləşdirilə bilməz. Bu aktivlər effektiv faiz metodu ilə (faiz dərəcəsi əhəmiyyətsiz olan qısamüddətli debtor borcları istisna olmaqla) dəyərsizləşmə və ümidsiz borclar üçün hər hansı dəyər azalması ilə amortizasiya olunmuş dəyərdə əks olunur.

Əsasən ticarət və digər debtor borcları, bank hesabları və nağd pullar bu kateqoriyada təsnifləşdirilir.

Ticarət və digər debtor borcları. Ticarət və digər debtor borcları effektiv faiz dərəcəsi üsulundan istifadə etməklə amortizasiya dəyərində uçota alınır. Debitor borcları üzrə ehtiyat o halda yaradılır ki, Cəmiyyətin debtor borcu üzrə bütün məbləğləri əvvəlki məqamda nəzərdə tutulmuş şərtlərə istinadən əldə edə bilməyəcəyinə dair ədalətli delillər mövcud olsun. Ehtiyatın məbləği kimi aktivin qalıq dəyəri ilə əvvəlki effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırma aparılmaqla təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin hazırlı dəyəri arasındakı fərq nəzərdə tutulur.

Ehtiyatın məbləği məcmu gəlir haqqında hesabatda qeyd olunur. Cəmiyyət tərəfindən alınacaq vəsaitin dəyərsizləşməsinin ilkin göstəricisi ödəniş müddətinin keçməsi və mövcud olan girovun realizasiya qabiliyyətidir.

Maliyyə aktivlərinin uçotunun xitamı. Cəmiyyət maliyyə aktivini müqaviləsi üzrə pul vəsaitlərinin alınması hüququnun başa çatması və ya maliyyə aktivini, eləcə də sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülməsi halında maliyyə aktivinin tanınmasına xitam verir. Cəmiyyət mülkiyyət hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürüldükdə belə transfer edilmiş aktiv üzərində nəzarəti saxlayırsa, bu zaman saxlanılmış maraqlar aktiv kimi tanınır və müvafiq şəraitdə Cəmiyyətin ödənilməsi ehtimal edilən məbləğlər də müvafiq olaraq öhdəlik kimi tanınır. Əgər Cəmiyyət transfer edilən maliyyə aktivinin sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları özündə saxlayırsa, bu zaman aktivin tanınması davam edir və əlavə olaraq girov qoyularaq götürülmüş vəsaitlər də borc məbləği kimi tanınır.

Maliyyə aktivini maliyyə vəziyyəti hesabından tam şəkildə çıxarıldıqda, aktivin qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan və ya alınması nəzərdə tutulan məbləğlərin cəmi arasındaki fərq, məcmu gəlir hesabında xitam annadək tanınmış və kapital hesablarında uçotu aparılan mənfaət və zərər məbləğləri dərhal mənfaət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivini maliyyə vəziyyəti hesabından qismən çıxarıldıqda (məsələn, Cəmiyyətin transfer edilmiş aktivin bir hissəsini geri almaq seçimi olduqda və ya bu aktiv üzrə mülkiyyət hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürürlərək yalnız cüzi bir hissənin saxlanılması və bunun nəticəsində nəzarətin Cəmiyyətdə qalması halları), Cəmiyyət aktivin qalıq dəyərini cari iştirak ilə bağlı tanınması davam edən qism və transfer edilən hissələrin nisbi ədalətli dəyərinə görə təyin edilmiş və maliyyə vəziyyəti hesabında tanınmayan qisməndən ibarət iki hissəyə ayırrı.

Aktivin tanınmasına xitam verilmiş qisminə aid edilən qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan məbləğlərin cəmi arasındaki fərq, məcmu gəlir hesabında xitam annadək tanınmış mənfaət və zərər məbləğləri dərhal mənfaət və zərər hesablarında tanınır. Məcmu gəlir hesabında tanınmış mənfaət və zərər məbləğlərini, aktivin tanınmasına xitam verilən qismi ilə tanınması davam edən qismi arasında bölərkən bu qisimlərin ədalətli dəyərlərinin nisbətləri əsas götürülür.

Mal və material ehtiyatları. Mal və material ehtiyatları faktiki qiymət və ya daha aşağı olarsa xalis satış dəyəri ilə ucota alınır. Ehtiyatlar əsasən ilkin dəyər metodundan istifadə etməklə və ya daha aşağı olduqda xalis mümkün satış qiyməti ilə dəyərləndirilir. Xalis satış dəyəri mal və material ehtiyatlarının ilkin dəyərindən az olarsa, ilkin dəyər xalis satış dəyərinə qədər azaldılır və artıq olan məbləğ dərhal məcmu gəlir haqqında hesabatda xərc olaraq tanınır.

Qabaqcadan ödəmələr. Qabaqcadan ödəmələr zərər üzrə ehtiyat çıxırılaqla ilkin dəyərlə tanınır. Qabaqcadan ödəmələr ilə bağlı mal və ya xidmətlərin bir ildən sonra əldə ediləcəyi ehtimal olunduqda və ya ilkin tanınma zamanı aktivlə bağlı avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edildikdə qabaqcadan ödəmələr uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edilir. Uzunmüddətli ödənilmiş avanslar maliyyə

vəziyyəti haqqında hesabatda əmlak, tikili və avadanlıqların təchizatçılarına avans ödənişlər olaraq təsnif və təqdim olunur.

Aktivlərin əldə olunması üçün ödənilmiş avanslar Cəmiyyət aktivin nəzarətini ələ keçirdikdən sonra aktivin qalıq dəyərinə köçürürlər və aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərələrin Cəmiyyətə daxil olacağı ehtimal olunur. Qabaqcadan ödəmələrə aid olan mal və ya xidmətlər əldə olunan zaman digər əməliyyatlar üzrə avans ödənişlər mənfeət və zərər hesablarına silinir. Qabaqcadan ödəmələr ilə bağlı aktivlər, mal və ya xidmətlərin əldə olunmadığına dair göstərici olduqda, avans ödənişlərin qalıq dəyəri müvafiq olaraq silinir və müvafiq dəyərsizləşmə zərəri məcmu gəlir haqqında hesabatda qeydə alınır.

Torpaq, tikili və avadanlıqlar. Əmlak, tikili və avadanlıqlar tələb olunduğu hallarda toplanmış amortizasiya və ehtiyatlar üzrə ayırmalar çıxılmaqla faktiki dəyər əsasında uçota alınır.

Əsas istismar və ya təmir xərcləri əvəzləşdirilən aktiv və ya aktivin hissələri, yoxlama xərcləri və əsaslı təmir xərclərindən ibarətdir. Aktiv və ya aktivin bir hissəsi ayrıca amortizasiya olunduqda və cari olaraq silindikdə və ya əvəzləşdirildikdə və həmin aktivlə bağlı gələcək iqtisadi gəlirlərin Cəmiyyətə axını ehtimal olunduqda, xərclər kapitallaşdırılır. Aktivin hissəsi bir komponent olaraq ayrıca amortizasiya olunmadıqda, əvəzləşdirmə dəyəri dərhal silinən əvəzləşdirilən aktivlərin qalıq dəyərini qiymətləndirmək üçün istifadə olunur. Əsas saxlama proqramları ilə bağlı təftiş xərcləri kapitallaşdırılır və növbəti yoxlama dövrü ərzində amortizasiya olunur.

Gələcəkdə iqtisadi fayda gətirməyən bütün əmlak, tikili və avadanlıqlar dərhal məcmu gəlir haqqında hesabatda xərc olaraq tanınır.

Qeyri-maddi aktivlər. Qeyri-maddi aktivlər yiğilmiş amortizasiya və yiğilmiş dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilk olaraq tanınmış məbləğdə qeyd olunur.

Ayrıca əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlər ilkin tanınma zamanı üzrə əldə olunmuş dəyər ilə ölçülür. Cəmiyyətlərin birləşməsindən əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlərin dəyəri əldə edilmə tarixinə olan ədalətli dəyərdir.

İlkin tanınmadan sonra qeyri-maddi aktivlər faydalı istismar müddətləri nəzərə alınmaqla düz xətt metodu ilə hesablanır və ilkin dəyərdə tanınır. Daxili olaraq yaranmış qeyri-maddi aktivlər kapitallaşdırılmış və xərclər baş verdiyi ildə məcmu gəlir haqqında hesabatda eks etdirilir.

Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri. Köhnəlmə, əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin qalıq dəyərinə onların faydalı iqtisadi ömrü nəzərə alınmaqla hesablanmış dərəcələrdən istifadə etməklə tətbiq edilir. Faydalı iqtisadi ömür təxminləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə/amortizasiya metodları gələcək üçün nəzərə alınmış təxminlərdə dəyişikliklərin təsiri ilə birləşdirilir. Torpaq sahələri amortizasiya edilmir. Digər əmlak, tikili və avadanlıqlar üzrə köhnəlmə həmin əmlak, qurğu və avadanlıqların qiymətini təxmin edilən faydalı istifadə müddət üzrə azalan qalıq dəyəri metodu üzrə hesablanır:

Binalar	2%;
Maşın və avadanlıqlar	10% -25%;
Kompyuter və ofis avadanlıqları	25%
Naqliyyat vasitələri	10%;
Digər əsas vəsaitlər	25%
Qeyri maddi aktivlər	Faydalı istismar müddəti ərzində.

Aktivin artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatlığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Cəmiyyətinin həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Cəmiyyət aktivin onun fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə edəcəyini gözlədikdə, aktivin qalıq dəyəri sıfır bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazımlı olduqda hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Əməliyyat lizinqi. Cəmiyyət lizinqalan qismində çıxış etdikdə və lizinq obyektlərinin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqverən tərəfindən Cəmiyyətə ötürülmədikdə, əməliyyat lizinqi müqavilələri üzrə cəmi ödənişlər lizinqin müddəti ərzində düz xətt metoduna əsasən mənfeət və zərərə aid edilir. Lizinq müddəti o vaxt uzunmüddətli vəyə leğv edilməmiş sayılır ki, icarəyə götürünlə əvvəlcədən müqaviləyə həmin icarənin daimi icarəyə götürülməcəyi barədə əlavə bənd daxil edilir və icarəyə götürənən də bu bəndə əməl edəcəyi əvvəlcədən bilinir.

Maliyyə öhdəlikləri və kapital alətləri

Borc və kapital alətləri müqavilələrinin mahiyyətini və maliyyə öhdəliyi və kapital alətinin anlayışları kimi ya maliyyə öhdəlikləri və ya uyğun olaraq kapital kimi təsnif edilir.

Kapital alətləri. Kapital aləti bütün öhdəliklər çıxıldıqdan sonra, Cəmiyyətin aktivlərində qalıq paylarını göstərən hər hansı müqavilədir. Cəmiyyətin buraxdığı kapital alətləri birbaşa emissiya xərcləri çıxılmaqla daxil olan gəlirlərdə tanınır.

Maliyyə öhdəlikləri. Maliyyə öhdəlikləri, "MZHƏD" maliyyə öhdəlikləri və "digər maliyyə öhdəlikləri" olmaqla iki hissəyə ayrılır.

Digər maliyyə öhdəlikləri. Digər maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq bütün əməliyyat xərcləri çıxıldıqdan sonra ədalətli dəyər ilə ölçülür.

Digər maliyyə öhdəlikləri növbəti dövrlərdə effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə olunmaqla amortizasiya edilmiş maya dəyərində ölçülür və faiz xərcləri effektiv gəlir kriteriyasına əsaslanaraq tanınır.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu, maliyyə öhdəliyinin amortizasiya olunmuş maya dəyərinin hesablanması və faiz xərci məbləğinin müvafiq dövrlər üzrə paylaşıdırılmasını nəzərdə tutur. Bu metod maliyyə öhdəliyinin nəzərdə tutulan istifadə müddəti üzrə təxmin edilən gələcək ödəniləcək vəsaitləri və ya müvafiq olduqda, daha qısa müddət üzrə maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyərini dəqiqlik diskontlaşdırır dərəcədir.

Kreditor borcları. Kreditor borcları qarşı tərəf müqavilədə nəzərdə tutulmuş öhdəliklərini icra etdiyi zaman toplanır və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərdə uçota alınır.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasına xitam verilməsi. Maliyyə öhdəliyinə yalnız bu öhdəliyin silinməsi, ləğv edilməsi və ya müddətinin başa çatması hallarında xitam verilir. Tanınmasına xitam verilmiş maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyəri ilə ödənilmiş və ya ödəniləcək məbləğlərin cəmi arasındaki fərq dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi. Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüquq olduqda və ya eləcə də müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktivləri realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Maliyyə aktivlərinin müvəqqəti olaraq qarşı tərəfa transfer edilməsi zamanı bu maliyyə aktivləri qarşı tərəfin öhdəliyi ilə əvəzləşdirilmir.

Ehtiyatlar. Ehtiyatlar, Cəmiyyət keçmiş hadisələr nəticəsində cari hüquqi və ya əsaslanmış öhdəliyə malik olduqda, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərə yaranan ehtiyatların azalma ehtimalı olduqda və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə qiymətləndirildikdə uçota alınır.

Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda müvafiq risklər və qeyri-müəyyənliklər də nəzərə alınmaqla cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan məbləğin təxminini göstəricisidir.

Ehtiyatı hesablayarkən cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan pul vəsaitlərinin təxminindən istifadə edilirsə, ehtiyatın qalıq dəyəri bu pul vəsaitlərinin cari dövrə olan diskontlaşdırılmış dəyərinin cəminə bərabərdir (pulun vaxt dəyərinin əhəmiyyət kəsb etdiyi hallarda).

Ehtiyatın qarşılılanması üçün tələb edilən iqtisadi faydaların tam və ya qismən üçüncü şəxslərin hesabına geri qaytarılması gözlənilir, debitor borc aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, üçüncü tərəfin kompensasiya ödəməsi ehtimalı var və bu məbləğ etibarlı şəkildə təxmin edilə bilər.

Mənfəət vergisi. Mənfəət vergisi hazırkı maliyyə hesabatlarında Azərbaycan Respublikasının balans tarixinə qüvvədə olan qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarət olub, mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Lakin, həmin və ya başqa dövrdə bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınan əməliyyatlara aid olan vergilər bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət, maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxminini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi balans passivi metodundan istifadə etməkla, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatları məqsədləri üçün onların qalıq dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkin uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiya cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliklərin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanması (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları, balans tarixinə qüvvədə olan vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməkla hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərəri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiya cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğunu ehtimal edilisin.

Əlavə dəyər vergisi. Ödəniləcək ƏDV və iddia olunan alınacaq ƏDV arasındaki fərq hesabat ayından sonra 20 gün ərzində dövlət bütçəsinə ödənilir. Satış ilə əlaqədar ödəniləcək əlavə dəyər vergisi, vergi orqanlarına aşağıda qeyd edilmiş tarixlərdən daha tez olunında ödənilir: (a) müştərilərdən alınacaq vəsaitlərin alındığı zaman, və ya (b) mal və ya xidmətlərin müştərilərə təqdim edilməsi zamanı. Alınacaq ƏDV bir qayda olaraq, ƏDV hesab fakturası alındıqdan sonra, ödəniləcək ƏDV ilə əvəzləşdirilir. Vergi orqanları ƏDV üzrə hesablaşmalar ilə əlaqədar əvəzləşdirməyə icazə verirlər. Alınacaq vəsaitlərin dəyərsizləşməsi ilə əlaqədar ehtiyat yaradıldıqda, dəyərsizləşmə zərəri ƏDV daxil olmaqla borcluya aid olan ümumi məbləğin tərkibində uçota alınır. Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bankların fəaliyyəti nəticəsində digər vergilər də yaranır. Bu vergilər əməliyyat xərclərinin bir hissəsi kimi tanınır və məcmu gəlir hesabatına daxil edilir.

Nizamnamə kapitalı. Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı ümumilikdə 2000 AZN dəyərindədir. Səhmlərin 100%-i Seyidov Tural Şahin oğluna məxsusdur. Nizamnamə kapitalının məbləğinə düzəlişlərin təsdiqi edilməsi ümumi yığıncağın səlahiyyətindədir.

Xarici valyuta əməliyyatları. Cəmiyyətin funksional valyutası fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Cəmiyyətin funksional və Cəmiyyətin hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Monetar aktiv və öhdəliklər, ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən hər bir Cəmiyyətin funksional valyutasına çevrilir. Bu cür əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və ARMB-nin ilin sonuna olan rəsmi valyuta məzənnəsi ilə monetar aktiv və öhdəliklərin hər bir Cəmiyyətin funksional valyutاسına çevrilməsi nəticəsində yaranan müsbət və mənfi məzənnə fərqləri məcmu gəlir haqqında hesabatda qeydə alınır.

İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevriləmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiyməti kağızlarının ədalətli dəyərinə təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi qeydə alınır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı Cəmiyyət aşağıda göstərilən valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
AZN/1 ABŞ dolları	1.7000	1.7000
AZN/1 Avro	1.8766	1.8114

Gəlirlər. İcra olunmuş satış müqavilələrində əldə olunmuş gəlir, mülkiyyət hüquq ilə bağlı risklər və mükafatların əhəmiyyətli dərəcəsi alıcıya ötürüldükdə; əməliyyat ilə bağlı iqtisadi səmərələrin Cəmiyyətə daxil olması ehtimal olunduqda; satılmış mallar üzərində faktiki nəzarəti saxlamadıqda; gəlirin məbləğini etibarlı əsasda qiymətləndirmək mümkün olduqda tanınır. Diskont veriləcəyi və məbləğin ədalətli dəyərdə ölçülə biləcəyi ehtimal olunarsa, diskont satışların tanındığı kimi gəlirlərin azalması olaraq tanınır. Gəlirlər alınmış və alınacaq vəsaitlərin ədalətli dəyəri ilə ölçülür. Gəlirlər ƏDV və edilən güzəştlər çıxılmaqla uçota alınır.

İşçilərə sərf olunan xərclər və müvafiq ayırmalar. Əməkhaqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülletenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul

şəklində olmayan imtiyazlar (misal üçün, sehiyyə və uşaq bağıçası xidmatları, profilaktik yemek və ərzaq) Cəmiyyətin işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

Digər gəlirlərin və xərclərin tanınması. Digər gəlirlər və xərclər hesablama metodu əsasında tanınır.

Şərti öhdəliklər və aktivlər. Şərti öhdəliklər maliyyə hesabatlarında tanınır. Onlar iqtisadi cəhətdən səmərəli resursların məxarici ehtimalı olmayanadək maliyyə hesabatlarının qeydlərində açıqlanır.

Şərti aktivlər maliyyə hesabatlarında qeyd olunmur, lakin iqtisadi mənfiət əldə edilməsi ehtimalı olduqda maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

5. Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr

İlkin maliyyə hesabatlarında eks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və passivlərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılardır daxildir:

İlkin maliyyə hesabatlarında eks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və passivlərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılardır daxildir:

Əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlərin faydalı xidmət müddəti. Rəhbərlik, əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlər üzrə təxmin edilən ədalətli dəyəri və müvafiq amortizasiya ayırmalarını müəyyən edir. Bu təxminlər, Cəmiyyətin həmin aktivlər üzrə iqtisadi səmərə əldə etməyi planlaşdırıldığı dövrə əsaslanır. Əgər faydalı xidmət müddəti əvvəlki illərdə təxmin edilmiş faydalı müddətdən aşağı olarsa, o zaman rəhbərlik amortizasiya ayırmasını artıracaq və ya ləğv edilmiş və ya satılmış texniki cəhətdən köhnəlmış aktivləri siləcəkdir. Faydalı xidmət müddətinə hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır. Yuxarıdakı şərtlərdən və ya təxminlərdən hər hansı dəyişərsə, bu amortizasiya dərəcələrində dəyişikliliklərin baş verməsinə səbəb olbilər.

Təxirə salınmış vergi aktivinin uçotu. Təxirə salınmış mənfiət vergisi aktiv müvafiq vergi faydasının realizasiya oluna biləcəyi zaman qeydə alınır.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin qiymətdən düşməsi. Rəhbərlik hər hesabat tarixinin sonunda aktivlərin balans dəyərinin bərpasının mümkünşlüyünü göstərən keçmiş hadisə və vəziyyətlərə istinad edərək bütün qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərində mümkün qiymətdən düşmə göstəricilərini müəyyən edir. Belə göstəricilərə Cəmiyyətin biznes planı, əmtəələrin qiymətdən səmərəsiz fəaliyyətə səbəb olan dəyişikliklər, məhsul qarışıqlarında olan fərqlər, qaz və neft mülkiyyəti üçün güman olunan ehtiyatların azalma tendensiyası ehtimalları daxildir. Qudvil və digər faydalı ömür müddəti bilinməyən qeyri-maddi aktivlər qiymətdən düşmə üçün hər il və qiymətdən düşmə göstəricisi aşkar olunanda yoxlanılır. Digər qeyri-maddi aktivlər qiymətdən düşmə üçün balans dəyərinin bərpa olmasının mümkünşlüyünün göstərici olduğu təqdirdə yoxlanılır.

İstehlak dəyəri ehtimal edildikdə rəhbərlik aktivlərdən və ya pul vəsaiti yaradan vahidlərdən gözlənilən gələcək nağd pul vəsaitlərinin hərəkətini ehtimal edir və həmin pul vəsaiti hərəkətinin hazırkı dəyərinin qiymətləndirilməsi üçün münasib faiz dərəcəsi seçilir.

Fasiləsiz fəaliyyət prinsipi. Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarını fasiləsiz fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlanmışdır. Belə bir mülahizə irəli sürərkən rəhbərlik Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini, mövcud planları, əməliyyatların gəlirliliyini və maliyyə resurslarından istifadəni nəzərə almış və son maliyyə böhranının Cəmiyyətin gələcək əməliyyatlarına təsirini təhlil etmişdir.

6. Yeni və ya dəyişdirilmiş mühasibat uçotu standartları və şəhərləri

Cari ildə Cəmiyyət Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (bundan sonra MUBSS) və MUBSS-nin Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şəhərləri Komitəsi (bundan sonra MHBŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2023-cü il tarixində tamamlanan hesabat dövründə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənilmiş standartları və onlara dair şəhərləri qəbul etmişdir. Bu yeni standart və şəhərlərin qəbul edilməsi Cəmiyyətin mühasibat uçotu siyasətinə, yəni cari və ya əvvəlki illər üzrə hesabat verilən məbləğlərə əhəmiyyətli təsirlər göstərməmişdir.

Aşağıda qeyd olunan yeni və ya düzəliş edilmiş standartlar və şəhərlər ilk dəfə 01 yanvar 2023-cü il tarixində etibarən başlayan maliyyə hesabat dövrlərində tətbiq olunur:

- MHBS 17 "Sığorta müqavilələri" (18 may 2017-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlanan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). MHBS 17, şirkətlərə mövcud təcrübələrdən istifadə edərək sığorta müqavilələrinin uçotunu aparmağa icazə verən BMHS 4-ü əvəz edir.
- MHBS 17 və MHBS 4-ə dəyişikliklər (25 iyun 2020-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlanan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Dəyişikliklər MHBS 17-nin tətbiqini asanlaşdırmaq, standartın bəzi tələblərini sadələşdirmək və standarta keçidi asanlaşdırmaq məqsədi daşıyan bir sıra dəqiqləşdirmələri əhatə edir.
- MHBS 17-yə dəyişikliklər – MHBS 17-nin tətbiqi zamanı sığortaçılar üçün kecid imkanı (9 dekabr 2021-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). MHBS 17-də kecid tələblərinə edilən düzəliş sığortaçılara bu MHBS-nin ilkin tətbiqi ilə bağlı məlumatın investorlar üçün faydalılığını yaxşılaşdırmağa yönəlmış seçim imkanı verir. Dəyişiklik yalnız sığortaçıların MHBS 17-yə kecidinə aiddir və MHBS-dakı hər hansı digər tələblərə təsir göstərmir.
- MUBS 1 və MHBS-in tətbiqi üzrə 2 nömrəli praktiki tövsiyələrə dəyişikliklər: Uçot siyaseti haqqında açıqlamalar (12 fevral 2021-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). MUBS 1 şirkətlərən bütün əsas uçot siyasetlərini deyil, yalnız mühim sayılan əhəmiyyətli uçot siyaseti məlumatlarını açıqlamağı tələb etmək üçün dəyişdirildi. Dəyişiklik mühim uçot siyaseti məlumatlarının tərifini təqdim etdi. Dəyişiklik həmçinin aydınlaşdırıldı ki, uçot siyaseti məlumatı o zaman mühim sayılır ki, onlar olmadan maliyyə hesabatlarının istifadəçiləri maliyyə hesabatlarındakı digər əhəmiyyətli məlumatları başa düşməkdə çətinlik çəkə bilərlər. Düzəliş müəssisənin maliyyə hesabatları üçün əhəmiyyətli hesab oluna bilən uçot siyaseti məlumatlarına dair illüstrativ nümunələr təqdim etmişdir. Bundan əlavə, MUBS 1-a düzəliş aydınlaşdırıldı ki, uçot siyaseti ilə bağlı qeyri-əhəmiyyətli məlumatların açıklanmasına ehtiyac yoxdur; açıklanırsa, əhəmiyyətli uçot siyaseti məlumatlarına kölgə salmamalıdır.
- MUBS 8-ə dəyişikliklər: Uçot təxminlərinin müəyyən edilməsi (12 fevral 2021-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). MUBS 8-ə düzəliş şirkətlərin uçot siyasetindəki dəyişiklikləri uçot təxminlərindəki dəyişikliklərdən necə fərqləndirməli olduğunu aydınlaşdırırdı.
- MUBS 12-yə dəyişiklik – Vahid əməliyyatdan yaranan aktiv və öhdəliklərə aid təxirə salınmış vergilər (7 may 2021-ci ildə dərc edilib və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). MUBS 12-yə düzəlişlər icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri kimi əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış verginin necə uçota alınacağı müəyyən edir. Müəyyən edilmiş hallarda, müəssisələr aktiv və ya öhdəlikləri ilk dəfə taniyarkən təxirə salınmış verginin tanınmasından azad edilir. Əvvəller, icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri kimi əməliyyatlara – həm aktiv, həm də öhdəliyin tanınması ilə bağlı bəzi qeyri-müəyyənliliklər mövcud idi. Düzəlişlər müəssisələrdən bu cür əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış vergini tanımış olduğunu aydınlaşdırır. Düzəlişlər şirkətlərdən ilkin tanınma zamanı vergi tutulan və çıxılan müvəqqəti fərqlərin bərabər məbləğlərinə səbəb olan əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış vergini tanımığı tələb edir.

Bu dəyişikliklərin tətbiqi Şirkətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməmişdir.

Yeni uçot standartları

1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün məcburi xarakter daşıyan və Şirkət tərəfindən vaxtından əvvəl tətbiq edilməyən bəzi yeni standartlar və onlara dair şəhərlər dərc olunmuşdur:

"LAB TEST" QSC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

- MHBS 16-ya ("İcarələr") dəyişikliklər – Satış və geriye icarə öhdəliyi (22 sentyabr 2022-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- MUBS 1-ə dəyişikliklər – Öhdəliklərin qısamüddətli və ya uzunmüddətli kimi təsniflədirilməsi (ilkin olaraq 23 yanvar 2020-ci ildə dərc olunub və sonradan 15 iyul 2020-ci il və 31 oktyabr 2022-ci il tarixlərində dəyişikliklər edilmiş, yekun olaraq 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- MUBS 7 "Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat" və MHBS 7-yə "Maliyyə alətləri: Açıqlamalar: Təchizatçılardan maliyyələşdirmə razılaşmaları" dəyişikliklər (25 may 2023-cü ildə dərc olunub).

7. Torpaq, tikili və avadanlıqlar

Azərbaycan manati ilə	Məşinlər və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Cəmi
31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyəri	-	-	-
Daxilolmalar	4,436	92,256	96,692
Köhnəlmə xərci	(1,663)	(34,596)	(36,259)
Xaricollmalar	-	-	-
Xaricollmalar üzrə köhnəlmə	-	-	-
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	2,773	57,660	60,433
Daxilolmalar	6,674	-	6,674
Köhnəlmə xərci	(2,362)	(14,415)	(16,777)
Xaricollmalar	-	-	-
Xaricollmalar üzrə köhnəlmə	-	-	-
31 dekabr 2023-cü il tarixinə balans dəyəri	7,085	43,245	50,330

8. Mal-material ehtiyatları

Azərbaycan manati ilə	31.12.2023	31.12.2022
Mallar	26,578	6,650
Cəmi mal-material ehtiyatları	26,578	6,650

9. Ticarət və digər debitor borcları

Azərbaycan manati ilə	31.12.2023	31.12.2022
Aliciların və sıfarişçilərin debitor borcları	887,896	682,262
Dövlət bütçəsinə vergilər üzrə debitor borclar	105,368	-
Cəmi ticarət və digər debitor borcları	993,264	682,262

10. Pul və Pul Vəsaitlərinin Ekvivalentləri

Azərbaycan manati ilə	31.12.2023	31.12.2022
Kassada olan pul vəsaitləri	25,774	54,862
Bank hesablarında olan pul vəsaitləri	13,520	100,966
ƏDV-sub hesabında olan pul vəsaitləri	11	-
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	39,305	155,828

Müəssisənin pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinin 31 dekabr 2023 və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə vallyuta üzrə bölgüsü

"LAB TEST" QSC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31.12.2023	31.12.2022
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri:		
- AZN	38,620	58,220
- ABŞ Dolları	678	17,345
- Avro	7	80,263
- RUBL	-	-
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	39,305	155,828

11. Digər qısamüddətli aktivlər

<i>Azərbaycan manatı ilə</i>	31.12.2023	31.12.2022
Digər aktivlər	304,646	-
Cəmi digər qısamüddətli aktivlər	304,646	-

12. Ticarət və digər kreditor borclar

<i>Azərbaycan manatı ilə</i>	31.12.2023	31.12.2022
Alınmış avanslar	125,036	79,099
Təchizatçılar üzrə kreditor borclar	378,687	110,159
Cəmi ticarət və digər kreditor borclar	503,723	189,258

13. Digər qısamüddətli öhdəliklər

<i>Azərbaycan manatı ilə</i>	31.12.2023	31.12.2022
Digər öhdəliklər	248,874	526,444
Cəmi digər qısamüddətli öhdəliklər	248,874	526,444

14. Əsas əməliyyat gəlirləri

<i>Azərbaycan manatı ilə</i>	2023	2022
Malların təqdim edilməsi	3,878,218	1,497,623
Cəmi əsas əməliyyat gəlirləri	3,878,218	1,497,623

15. Satışın maya dəyəri

<i>Azərbaycan manatı ilə</i>	2023	2022
Malların dəyəri	(2,973,279)	(1,129,644)
Xammal və material	(5,098)	-
Cəmi satışın maya dəyəri	(2,978,377)	(1,129,644)

16. İnzibati və əməliyyat xərcləri

<i>Azərbaycan manatı ilə</i>	2023	2022
Əmək haqqı xərcləri	(97,858)	(48,516)
Sosial siğorta haqqı xərcləri	(20,779)	(9,643)
Köhnəlmə xərcləri	(16,777)	(36,260)
İcarə haqqı	(28,673)	(1,822)
Ezamiyyə xərcləri	(31,086)	(9,856)
Yanacaq xərcləri	(22,565)	(26,253)
Rabitə xərci	(4,469)	(1,004)
Bank xidməti üzrə xərclər	(26,328)	(3,394)
Reklam xərcləri	(500)	-
Bilavasitə malların təqdim edilməsi ilə bağlı xərclər	(57,396)	(34,814)
Nəqliyyat xərcləri	-	-

"LAB TEST" QSC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

Sığorta xərcləri	(1,102)	(89)
Digər xərclər	(1,685)	(11,521)
Əmlak vergisi	(554)	-
Cəmi inzibati və əməliyyat xərcləri	(309,772)	(183,172)

17. Maliyyə Risklərinin idarə Edilməsi

Şirkətin fəaliyyəti bir sıra maliyyə rislərinə (o cümlədən bazar riski, kredit riski və likvidlik riski), əməliyyat risklərinə, hüquqi risklərə məruz qalır. Şirkətin ümumi risklərin idarə edilməsi programı maliyyə bazarlarının gözlənilməzliyinə diqqət yetirir və Şirkətin maliyyə nticələrinə potensial mənfi təsirləri minimuma endirməyə çalışır. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsi funksiyaları əməliyyat və hüquqi riskləri minimuma endirmək üçün daxili siyaset və prosedurların düzgün işləməsini təmin etmək məqsədi daşıyır.

Şirkətin əsas maliyyə alətləri ticari debitor və kreditor borclar, pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən (qısa-müddətli depozitlər) ibarətdir. Bu maliyyə alətlərinin əsas məqsədi Şirkətin əməliyyatlarını maliyyələşdirməkdən ibarətdir. Ticarət debitor və kreditor borclar birbaşa Şirkətin biznes əməliyyatlarını nticəsində yaranır.

Bazar riski, valyuta məzənnələri və faiz dərəcələri kimi bazar qiymətlərindəki dəyişikliklərin Şirkətin gelirinə və ya onun maliyyə alətlərinin dəyərinə təsir göstərməsi riskidir. Bazar riskləri ümumi və xüsusi bazar hərəkətlərinə məruz qalan açıq valyuta mövqelərindən yaranır. Bazar riskinin idarə edilməsinin məqsədi risklər üzrə gəlirliliyi optimallaşdırmaqla yanaşı, məqbul parametrlər daxilində bazar riskinə məruz qalmalarını idarə etmək və buna nəzarət etməkdir.

Şirkətin əməliyyat pul vəsaitlərinin hərəkəti bazar faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə məruz qalmır. Rəhbərlik bu riski Şirkət üçün qeyri-kritik hesab etdiyi üçün Şirkətin faiz dərəcəsi risklərinin idarə edilməsi üçün rəsmi siyaset və prosedurları yoxdur.

Kredit riski, müştəri və ya maliyyə aləti üzrə qarşı tərəfin müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirməməsi halında Şirkətin maliyyə itkisi riskidir və əsasən Şirkətin maliyyə aktivlərindən, ticarət və digər debitor borclarından, pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərindən yaranır. Şirkətin kredit riskinə maksimum məruz qalması maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərlərində əks olunur. Kredit riski Şirkətin biznesi üçün yegənə ən böyük riskdir; buna görə də rəhbərlik kredit riskinə məruz qalmasını diqqətlə idarə edir.

Kredit riskinin qiymətləndirilməsi və kredit riskinin səviyyəsinə görə maliyyə alətlərinin təsnifləşdirilməsi məqsədilə Şirkət beynəlxalq reyting agentliklərinin (Standard & Poor's) müəyyən etdiyi risklərin təsnifatına əsaslanan yanaşmadan istifadə edir. Xarici kredit reytingləri ilə müəyyən edilmiş defolt ehtimalı ("PD") üzrə intervalların müqayisəsi (uzlaşması) aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

Kredit risk dərəcəsi	Beynəlxalq reyting (S&P)	PD intervalı
Əla (5)	AAA to BB+	0,01% – 0,5%
Yaxşı (4)	BB to B+	0,51% – 3%
Qənaətbəxş (3)	B, B-	3% – 10%
Xüsusi monitoring (2)	CCC+ to CC-	10% – 99,9%
Defolt (1)	C, D-I, D-II	100%

Kredit riskinin hər bir səviyyəsi üçün müəyyən ödəmə qabiliyyəti dərəcələri təyin olunur:

Kredit risk dərəcəsi	Xüsusi ödəmə qabiliyyəti vəziyyəti
Əla (5)	aşağı kredit riski olan yüksək keyfiyyətli aktivlər
Yaxşı (4)	orta kredit riski olan kifayət qədər keyfiyyətli aktivlər
Qənaətbəxş (3)	qənaətbəxş kredit riski olan orta keyfiyyətli aktivlər
Xüsusi monitoring (2)	daha ətraflı monitoring və bərpaedici idarəetmə tələb edən kreditləşdirmə mexanizmləri
Defolt (1)	defolt hadisəsi baş vermiş kreditləşdirmə mexanizmləri

"LAB TEST" QSC**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ****MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

Beynəlxalq reytinglər S&P, Moody's və Fitch kimi müstəqil beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən təqdim edilir. Bu reytinglər ictimaiyyətə açıqdır. Bu reytinglər və mümkün müvafiq PD intervalları ticarət və digər debitor borclarına, pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə tətbiq edilir.

Likvidlik riski Şirkətin maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Şirkətin likvidliyin idarə edilməsinə yanaşması, mümkün olduğu qədər, həm normal, həm də qeyri-normal şəraitdə, qəbul edilməz itkilərə məruz qalmadan və ya Şirkətin nüfuzuna xələl gətirmə riski olmadan öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər likvidliyə malik olmasına təmin etməkdir. 31 dekabr 2023-cü il və 2022-ci il tarixlərinə Şirkətin maliyyə öhdəlikləri ticarət və digər kreditor borclardan ibarət olmaqla, tələb olunan anda ödənilmə müddətinə malikdir. Xarici valyuta ilə ödənişlər hesabat dövrünün sonuna spot məzənnədən istifadə etməklə çevrilir.

Kapitalı idarə edərkən Şirkətin məqsədləri səhmdarlar üçün gəlir, digər maraqlı tərəflər üçün fayda təmin etmək və Şirkətin kapital dəyərini optimallaşdırın kapital strukturunu saxlamaq məqsədilə Şirkətin fasiləsiz fəaliyyətini davam etdirmək qabiliyyətini qorumaqdır. Şirkətin idarəsində olan kapital 31 dekabr 2023-cü il tarixinə AZN 2000 təşkil etmişdir.

Şirkətə qarşı heç bir iddia olmamışdır və müvafiq olaraq bu maliyyə hesabatlarında iddialarla bağlı heç bir ehtiyat nəzərdə tutulmamışdır.

18. Hesabat Dövründən Sonrakı Hadisələr

Hesabat dövründən sonra açıqlanma üçün heç bir vacib əməliyyat qeydə alınmamışdır.